

A MAGYAR PEDAGÓGIA FOLYÓIRAT TUDOMÁNYMETRIAI ÉS TARTALMI ELEMZÉSE

Nagy Gyula

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: tudománymetria; hivatkozásvizsgálat; educational text mining

A rohamosan szaporodó full-text adatbázisok új, eddig még kevésbé kihasznált lehetőségeket tartogatnak a neveléstudomány számára is, hiszen azon túl, hogy biztosítják a hozzáférést a kutatóknak, megadják annak a lehetőségét is, hogy a bennük található szövegeket digitális szövegtörzsként, mintaként kezeljük a kutatásban. Ezáltal a full-text tudományos szövegeket az értő kutató szövegbányászati vizsgálódásnak vetheti alá, ami számos eredménnyel kecsegtet: lehetőség nyílik a mélyreható tartalmi elemzésre, például egy-egy folyóirat időbeliségét figyelembe véve tématrendek rajzolódhatnak ki. Hivatkozásvizsgálatok segítségével értékes tudománymetriai következtetéseket vonhatunk le a folyóiratcikkeket és a szerzőket illetően: felderíthetővé válik egy-egy folyóirat teljes hivatkozási hálójáról, olyan elemzések előtt nyitva így utat, amelyre korábban kevésbé volt lehetőség a neveléstudományban. A tudománymetria szerepének határozott erősödése mellett az utóbbi idők egyik trendjeként megfigyelhető, hogy a társadalomtudományoknak egyre inkább igénye van a természettudományok esetében már megszokott tudománymetriai vizsgálódásokra. A hivatkozások szerepe fokozódik, az egyes kutatók szeretnék tudni, hogy ki hivatkozik írásaikra, ugyanakkor a tudománypolitika irányítói is kíváncsiak egy-egy tudományág meghatározó, központi tudósaira. Egy folyóirat hivatkozási gráfja egy olyan térkép lehet, amelyről egyértelműen leolvasható, hogy az egyes szerzők hol helyezkednek el: a periférián vagy az adott tudományág középpontjában. Az előadás a papíralapú kiadványok digitalizálásától egészen a hivatkozások vizsgálatáig és tartalmi elemzéséig végigköveti a folyamatot egy lépésről lépésre kidolgozott módszer bemutatásával a Magyar Pedagógia esetében, ami akár modellértékű is lehet a későbbi hasonló kutatások számára. Bár a megközelítés interdiszciplináris, a felhasznált szövegbányászati módszerek jól illeszkednek az utóbbi időben nemzetközi szinten igen népszerű Educational Data Mining (EDM) kutatási területhez. A hazai neveléstudományi kutatók egyelőre kevésbé használják az EDM által biztosított eszközkészletet, így a bemutatott kutatás erre a területre kíván fókuszálni.